

jonka toimesta suunnitelmien lisäksi näyttelyyn on koottu ajankohtaisia manifesteja. Tärkeitä aiheita ovat mm kokeileva suunnittelu, uudet kestävä elämän tavat, ilmastonmuutoksen hallinta ja tulevaisuuden hahmottaminen. Kansainvälisenä keskusteluareenana Venetsian biennaali toimii hyvin. Kokeellisen arkkitehtuurin nimistä olivat mukana mm, **Frank O. Gehry, Hertzog & de Meuron, Morphosis** ja **Rem Koolhaas**.

Luonto kiehtoo taas

Luonnon, arkkitehtuurin ja kuvataiteiden yhdistelmänä Japanin paviljonki herätti rauhallisuudellaan katsojat. Asunnon valkoisten huoneiden seinät oli piirretty täyteen lyijykynämaalauksia. Sänky oli sijoitettu pihametsään nukkumista ja kylpyamme puutarhaan kylpyä varten. Pelkässä luonnossa oleileminen kiinnostaa ihmistä. Suomalaisille asenne on kovinkin tuttu kesän lähestyessä.

Suomen rakennustaiteen museossa on parhaillaan Venetsian biennaalin Itävallan rakennustaiteen näyttely, jonka ovat toteuttaneet itävaltalainen kuraattori **Charlotte Pöchlhacker** ja **Alexander Kada**, ja perustuu **Heinz Emigholzin** kuvaamiin rakennuksiin ja ympäristöihin. Arkkitehtuurin tuntu -niminen näyttely on kuvattu paikallaan pysyvällä kameralla. Viidelle valkokankaalle on heijastettu kuutisenkymmentä videoitua kuvakertomusta. Itävaltalaisen tuottama näyttely osoittaa, että myös museonäyttelytiloissa ja gallerioissa voidaan elävästi esitellä arkkitehtuuria ja ympäristöä. Yksittäisten rakennusten lisäksi näyttelyssä kyetään esittelemään ympäristön laatua ja tasoa, ylipäättään tunnelmaa, jonka rakennettu ympäristö luo.

Kirjoittaja on diplomi-insinööri ja johtaja Vantaan kaupungissa. Sähköposti tapio.maljonen@kolumbus.fi.

MAANMITTAUSTA TALLENTAMASSA

Maanmittaus ja kirja

5. Frontispiece of *Neue Geometrische und Perspective Instrumente* J Faulhaber 1610 J De Graeve

KOULUSSA EDELLYTETTIIN aikanaan ja varmaan vieläkin, että jokaisesta opetettavasta aineesta oli hankittava siihen määrätty oppikirja. Kirjojen hankintakustannuksia ei tahtonut voida edes alentaa ostamalla käytetty, koska yleensä vaadittiin aina viimeinen painos.

Aloittaessani opiskelun korkeakoulussa ilmeni, että useista aineista ei ollutkaan painettuja kirjoja, vaan ainoastaan monisteita. Monisteiden varassa opiskeltiin matikkaa, geodesiaa, fotogrammetriaa ja muitakin aineita. Kun tähän sopeutui, niin huomasi pian, että monisteet olivat lyhyempiä kuin kirjat ja ne osuivat hyvin tenttivaatimuksiin. Silloin tuli kuitenkin sellainen tunne, että onko tämä maanmittaus niin erikoinen ammattiala, että kirjoja ei ole saatu tehtyä. No, löytyipä sitten tuo **Heiskanen-Härmälä: Maastomittaus** ja

kartoitus-kirja. Jostain syystä tästä kirjasta jäi mieleen pisimmäksi aikaan ohje teodoliitin käytöstä, joka kuului, että oma (lippa-)lakki käännetään päässä takaperin ja kun viivaristikko näkyy selvänä, esineen kuva selvänä (ja mies on selvänä), tulee hyviä havaintoja. Näitä neuvoja yritin sitten noudattaa töitä tehdessäni.

Täydensin aikanaan kirjallista pohjaa hankkimalla saksankieliset Sammlung Göschen -sarjan **Grossmannin Vermessungskunde I-III**-, **Lehmannin Photogrammetrie**- ja **Heisslerin Kartographie**-kirjaset. Sittemminhän on suomenkielinen maanmittausalan oppikirjasto laajentunut mm. professori **Martti Tikan** tekemillä *Käytännön geodesia I-IV*-kirjoilla. Muutoinkin on maanmittausalan kirjallisuus laajentunut viime vuosikymmeninä mm. lukuisilla alan historiaa ja kartoja koskevilla teoksilla.

Maanmittausalan kirjallisuutta löytyy kyllä vanhemmaltakin ajalta, kun alkaa penkoa. Tekniikan museossa pitää **Anssi Kuusela** kirjaa museolle tulleista teoksista ja on jo päässyt yli 1 900 kappaleeseen. Joukossa on tosin valtionkalenteria ja asetuskokoelmia, mutta onhan määrää kuitenkin. Kun tarkastelee maanmittausta tai sitä sivuavaa kirjallisuutta, huomaa kuinka monitahoisesta ammatista on kyse. Monenlaisen lakiaiheisen teoksen lisäksi mahtuu sekaan niin asemakaava-oppia, astronomiaa kuin optiikkaakin käsitteleviä julkaisuja.

Menneitä kaivellessa löytyy ainakin saksankieliseltä alueelta jo 1600-luvun alusta maanmittausta koskevia oppikirjoja. Tästä on esimerkkinä oheinen kuva, joka on "Uudet geometriset ja perspektiiviset laitteet" -kirjan kansilehti vuodelta 1610. Kuva on peräisin FIG:n *The Art of Surveying* -kuvasarjasta vuodelta 2007.

Maanmittareista löytyy myös bibliofiilejä. Tätä todistavat Tekniikan museossa **Kaarlo Koiviston** keräämät exlibris-merkit. Exlibris on kirjanomistajan merkki, joka on varustettu kirjoituksella, alkukirjaimella, monogrammilla, vertauskuvalla tai vaakunalla. Maanmittarien exlibriksiä löytyy museosta 61 kappaletta.

Jürgen Grönfors
jürgen.gronfors@luukku.com